

วารสารปารมิตา

JOURNAL OF PARAMITA

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2562)

Vol. 1 No. 2 (July – December 2019)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นวารสารตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความหนังสือ และบทความวิชาการประเภทอื่นๆ
2. เพื่อเป็นสื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นวารสารเสนอองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามหลักการศึกษาศาสนาและศาสตร์ต่างๆ
4. เพื่อพัฒนาวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาและเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลงานการวิจัยและบทความทางวิชาการทางพระพุทธศาสนาและศาสนาต่างๆ รวมทั้งปรัชญาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI

เจ้าของ

ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม (RESEARCH CENTER FOR DHAMMSUKSA PHRAPARIYATTIDHAMMA OF WATAWUTWIKASITARAM SCHOOL) ฤๅษีคุณแม่ชาลี้ง ห้อง 305 เลขที่ 137 วัดอาวุธวิกสิตาราม ถนนจรัญสนิทวงศ์ 71 บางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร 0860864258

ที่ปรึกษา

พระเทพปัญญามุนี	เจ้าอาวาส/เจ้าสำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
พระราชดิลก, ดร.	ประธานกรรมการบริหารการศึกษา
พระศรีวินยาภรณ์, ดร.	เจ้าคณะแขวงบางพลัด
พระมหาสมาน ธมฺมวชิโร	อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
ผศ.ดร.เนตร หงษ์ไกรเลิศ	มหาวิทยาลัยสยาม
นาวาเอก ดร.นพดล บงกชกาญจน์	กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
ดร.วิลาสินี วัฒนมงคล	ผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดสมุทรสงคราม

บรรณาธิการวารสาร

พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.

กองบรรณาธิการวารสาร

พระบุญฤทธิ์ อภิภูณโณ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.มนัสวี ศรีนนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.ธเนศ เกษศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ.ดร.สุณี เวชประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
พ.ต.ท.หญิง ดร.ปิยะนุช ศรีสรานุกรม	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
นายครรชิต มีซอก	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

พระมหาวิโรจน์ ญาณวีโร, ดร.	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาขวัญชัย กิตติเมธี, ดร.	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาสายัณห์ เปมสีโล, ดร.	วิทยาเขตมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รศ.ดร.กฤต ศรียะอาจ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.คงสฤษฏ์ แพงทรัพย์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ณัฐพงษ์ มะลิซ้อน	วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.เมธา หริมเทพาธิป	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.กฤตสุขชิน พลเสน	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.สุรชัย พุดชู	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ฝ่ายจัดรูปเล่ม/สมาชิกวารสาร

ดร.มนัสวี ศรีนนท์ นายสุขชาน มักสัน นายอริย์ธัช เลิศอมรไชยกิจ นางสาวพรทิพย์ พุทธิกิตติวงศ์

พิมพ์ที่

จี คลาส (G CLASS) เลขที่ 26/19 ศาลายา พุทธมณฑล นครปฐม 73170

โทร 028892223 โทรสาร 028893204 อีเมลล์ g_class@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

การจัดพิมพ์วารสารปารมิตา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม โดยทางกองบรรณาธิการได้บริหารจัดการวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI มีการตรวจประเมินผลงานวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายหน่วยงาน กล่าวคือมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ 2 รูป/คน ประเมิน 1 บทความ เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานทางวิชาการ วารสารปีที่ 1 ฉบับที่ 2 นี้ ได้รับความสนใจส่งบทความเข้ามาเผยแพร่เป็นจำนวนมากเช่นเดียวกับฉบับที่แล้วเหมือนเดิม ดังนั้น ทางกองบรรณาธิการวารสารจึงได้ขอเชิญชวนนักวิชาการส่งผลงานมาพิมพ์เผยแพร่กันให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการต่อไปเรื่อยๆ

วารสารปารมิตาฉบับนี้ได้นำเสนอผลงานของนักวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ ที่น่าสนใจดังนี้

1. ศึกษาเปรียบเทียบญาณวิทยาของอิมมานูเอล คานท์กับญาณวิทยาของพุทธปรัชญาเถรวาท (A COMPARRITIVE STUDY OF IMMANUEL KANT' S EPISTEMOLOGY AND EPISTEMOLOGY OF THERAVĀDA BUDDHIST PHILOSOPHY) โดย บุญนาถ สกกุลอิทธิมรรค บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย พบว่า 1) ญาณวิทยาของอิมมานูเอล คานท์ ได้บูรณาการแนวคิดเรื่องความรู้ก่อนประสบการณ์ของสำนักเหตุผลนิยมเข้ากับความรู้หลังประสบการณ์ของสำนักประสบการณ์นิยม เรียกว่า ความรู้เอพิริออริแบบสังเคราะห์ เนื่องจากความรู้ของมนุษย์จำต้องอาศัยกระบวนการแปลความหมายและตีความจากกลไกทางจิต ความรู้ของมนุษย์จึงมีจำกัด ไม่สามารถรู้อะไรเกินกว่าประสบการณ์อันจำกัดอยู่ภายใต้โลกแห่งปรากฏการณ์ได้ 2) พุทธปรัชญาเถรวาท แบ่งความรู้เป็น 2 ระดับ คือ ความรู้ทางโลก (โลกียะ) และความรู้เหนือโลก (โลกุตตระ) ซึ่งเกิดจากการพัฒนาตามหลักไตรสิกขาที่ประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา 3) ผลเปรียบเทียบญาณวิทยาของอิมมานูเอล คานท์ กับญาณวิทยาของพุทธปรัชญาเถรวาท พบว่า ความหมายของความรู้คือการที่จิตจัดเพทนาการให้เป็นระบบ ส่วนความหมายของความรู้ของพุทธปรัชญาเถรวาท คือปัญญา บ่อเกิดความรู้ของคานท์ มาจากประสบการณ์ทางผัสสะ โดยผ่านทางอายตนะทั้ง 6 ร่วมกับความรู้ในตน ซึ่งติดตัวมาแต่กำเนิด ส่วนบ่อเกิดความรู้ของพุทธปรัชญาเถรวาท เกิดจากประสบการณ์ทางผัสสะเหมือนกัน แต่ต้องอาศัยการคิดใคร่ครวญโดยแยกกายที่สะสมมา กระบวนการความรู้ คานท์เริ่มจากประสาทสัมผัสแบบบริสุทธิ์ของผัสสะ แบบบริสุทธิ์แห่งความเข้าใจ ความรู้สูงสุด ส่วนกระบวนการความรู้ของพุทธปรัชญาเถรวาทเริ่มจากประสาทสัมผัสแล้วอาศัยการไตร่ตรองแบบแยกกายโดยอาศัยปัจจัยภายนอกนำมาคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ด้วยปัญญา จนเห็นความจริงอันสูงสุด อาศัยการไตร่ตรองแยกกายโดยอาศัยปัจจัยภายนอก และการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ด้วย แล้วยกระดับเป็น โลกุตตระ ระดับความรู้ คานท์แบ่งความรู้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับประสบการณ์ทางผัสสะ ทางจิต ระดับเหนือประสบการณ์หรือเหตุผล ส่วนพุทธปรัชญาเถรวาท แบ่งความรู้เป็น 6 ระดับ คือระดับความรู้สึก สัญญา ทิฐิ อภิญญา ญาณ สัมมาสัมโพธิญาณ เกณฑ์การตัดสินความรู้ คานท์ใช้ประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส ซึ่งเป็นกลไกของจิต ที่ผลิตความรู้ให้กับมนุษย์เป็นตัวตัดสิน ส่วนพุทธปรัชญาเถรวาทใช้ภาวนามยปัญญา เพราะเป็นประสบการณ์ตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูงสุด

2. **ความคิดเห็นของอุบาสกอุบาสิกาที่มีต่อการดำเนินงานในสำนักปฏิบัติธรรมถิ่นกาขาว ตำบล แก้มอ้น อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (Buddhist Laities Opinion toward the Operation of Thinkakhao Meditation Center, Kaem – Oan Subdistrict, Jombueng District, Ratchaburi Province)** โดย เสริบศักดิ์ แสงสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พบว่า 1. อุบาสกอุบาสิกาที่มาปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมถิ่นกาขาว มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในสำนักปฏิบัติธรรมถิ่นกาขาว ตำบลแก้มอ้น อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อยแล้ว พบว่า มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในสำนักปฏิบัติธรรมถิ่นกาขาว ตำบลแก้มอ้น อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ด้านวิทยากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านเงินทุน และด้านสถานที่ ตามลำดับ 2. อุบาสกอุบาสิกาที่มีเพศ อายุ การศึกษา และสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในสำนักปฏิบัติธรรมถิ่นกาขาว ตำบลแก้มอ้น อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน 3. อุบาสกอุบาสิกาที่มาปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมถิ่นกาขาว มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ด้านสถานที่ คือ ควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในห้องน้ำที่ยังไม่เพียงพอต่อผู้มารับบริการ 2) ด้านวิทยากร คือ ควรมีวิทยากรเพิ่มเติมเพื่อแบ่งเบาภาระวิทยากรหลัก 3) ด้านเงินทุน คือ ควรมีการจัดหาเงินทุนที่สนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน 4) ด้านการบริหารจัดการ คือ ควรจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการเพื่อดูแลหน่วยงานต่าง ๆ

3. **การศึกษาปรัชญาสุนทรียศาสตร์ที่ปรากฏในเทวศิลป์มหาเทวีของศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู (A STUDY OF THE AESTHETIC PHILOSOPHY APPEARANCE IN THE DIVINE ART OF MAHADEVI ON BRAHMANISM – HINDUISM)** โดย สิริมิตร สิริโสฬส นักวิชาการอิสระ ด้านพุทธศาสนาและปรัชญา ผลการวิจัย พบว่า เทวศิลป์มหาเทวีของศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู ถือว่าเป็นศักดิ์แห่งองค์มหาเทพ โดยกำเนิด และเทวลักษณะก็แตกต่างกันไปตามจารีกและวรรณกรรม ซึ่งภาพที่ปรากฏมีลักษณะเหมือนผู้หญิงทั่วไป ทรงเครื่องอย่างนางกษัตริย์ ไปจนถึงมีหลายพักตร์และหลายกร การศึกษาปรัชญาสุนทรียศาสตร์ เป็นการอธิบายศิลปะที่ปรากฏในเทวศิลป์มหาเทวีของศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู สามารถอธิบายได้ตามทฤษฎีการเลียนแบบ ทฤษฎีรูปทรงนิยมและทฤษฎีการแสดงออก เทวศิลป์มหาเทวีของศาสนาพราหมณ์ – ฮินดูนี้แสดงให้เห็นถึงจินตนาการของศิลปิน รวมถึงความงามที่ปรากฏในผลงานที่แฝงไว้ด้วยความหมายเชิงปรัชญา คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ที่ปรากฏนี้สอดคล้องกับทฤษฎีสัมพัทธนิยมที่ขึ้นอยู่กับผู้ประเมินเป็นหลัก โดยผู้ชมสามารถมีประสบการณ์สุนทรียะโดยตรงจากการชมเทวศิลป์มหาเทวีของศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู

4. **ประเพณีตามแนวพุทธศาสตร์ (Buddhist Traditions)** โดย มนัสวี ศรีนนท์ สถาบันนวัตกรรม การเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตโตโม ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม และ พระใสว วชิรญาโณ พระบวร สุนทรโ ครรชิต มีของ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สรุปว่า บทความเรื่องนี้ มุ่งศึกษาประเพณีตามแนวพุทธศาสตร์ สรุปแล้ว พบว่า การเกิดขึ้นของประเพณีที่จัดแบ่งเป็น จารีตประเพณี ขนบประเพณี และธรรมเนียมประเพณี ตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนานั้นมีวัตถุประสงค์ต่อการดำรงชีวิต โดยเฉพาะในยุคแรกมุ่งพัฒนาชีวิตพระภิกษุสงฆ์ แต่ต่อมาก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นประเพณีหรือเป็นพิธีกรรมของชาวพุทธด้วย ดังนั้น ประเพณีหรือกรอบแห่งวิถีชีวิตที่ไม่เอื้อหรือไม่เหมาะสม

พระพุทธองค์ก็จะไม่อนุญาต ประเพณีตามแนวพุทธศาสนานี้ จึงเป็นเรื่องที่พระพุทธองค์ทรงวางแบบแผนไว้ เพื่อประโยชน์สุขของชีวิตในศาสนาและชีวิตของประชาชนโดยทั่วไป ดังจะเห็นได้จากประเพณีตามแนวพุทธศาสนาที่ก่อเกิดขึ้นมาด้วยปัญญา มีเหตุผลประกอบ และที่สำคัญเป็นประเพณีที่มุ่งเพื่อสงฆ์หรือคนส่วนใหญ่เป็นหลัก

5. การกำจัดนิเวศด้วยสมาธิตามแนวพุทธศาสนา (The Elimination of the Hindrances by Using Buddhist Meditation) โดย พระสุขุม สุขวฑฒโก วัดนครอินทร์ ธรรมจิต มีซอง โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และพระครูปลัดณัฐพงษ์ ยโส พระบุญฤทธิ์ อภิปัญโญ สุขวสา ชิตะปัญญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สรุปว่า บทความเรื่อง การกำจัดนิเวศด้วยสมาธิตามแนวพุทธศาสนา เป็นการอธิบายถึงสิ่งที่เป็นเครื่องกั้นมิให้เข้าถึงคุณงามความดี โดยแสดงผลกระทบทางร่างกายและจิตใจที่เกิดขึ้นจากพยาบาท ถีนมิทธะ และอุทธัจจกุกกุจจะเป็นหลัก ส่วนกามฉันทะและวิจิกิจฉาจะไม่ได้กล่าวถึงในที่นี้ จึงสรุปได้ว่า พยาบาท เกิดจากการได้รับการติฉินนินทา ต้องตั้งอยู่ในความเป็นกลางแห่งจิต มีสมาธิและสติ ปัญญาและอุปสรรคก็จะหมดไป ส่วนถีนมิทธะ เป็นพฤติกรรมที่ขาดการพิจารณาไตร่ตรอง ต้องตั้งสติมองทุกสิ่งที่เกิดขึ้นล้วนเป็นไปตามเหตุปัจจัย และอุทธัจจกุกกุจจะ เป็นผลจากการกระทำที่เกิดจากการคิดฟุ้งซ่าน ต้องตั้งสติและมีสมาธิจึงจะช่วยให้เห็นทางออกแห่งชีวิตได้

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	ค
สารบัญ	ฉ
ศึกษาเปรียบเทียบญาณวิทยาของอิมมานูเอล คานท์ กับญาณวิทยาของพุทธปรัชญาเถรวาท (A COMPARRITIVE STUDY OF IMMANUEL KANT' S EPISTEMOLOGY AND EPISTEMOLOGY OF THERAVĀDA BUDDHIST PHILOSOPHY) บุญนาถ สกฤติพิธิมรรค	1
ความคิดเห็นของอุบาสกอุบาสิกาที่มีต่อการดำเนินงานในสำนักปฏิบัติธรรมถิ่นกาขาว ตำบลแก้มอ้น อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี (Buddhist Laities Opinion toward the Operation of Thinkakhao Meditation Center, Kaem – Oan Subdistrict, Jombueng District, Ratchaburi Province) เสริบศักดิ์ แสงสุข	14
การศึกษาปรัชญาสุนทรียศาสตร์ที่ปรากฏในทิวศิลป์มหาเทวีของศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู (A STUDY OF THE AESTHETIC PHILOSOPHY APPEARANCE IN THE DIVINE ART OF MAHADEVI ON BRAHMANISM – HINDUISM) สิริมิตร สิริโสฬส	21
ประเพณีตามแนวพุทธศาสตร์ (Buddhist Traditions) มนัสวี ศรีนนท์ พระมหามฆวรินทร์ ปุริสุตตโม พระใสว วชิรภาณ พระบวร สุนทรโร และ ครรชิต มีชอง	28
การกำจัดนิวรณ์ด้วยสมาธิตามแนวพุทธศาสนา (The Elimination of the Hindrances by Using Buddhist Meditation) พระสุขุม สุขวฑฒโก ครรชิต มีชอง พระครูปลัดณัฐพงศ์ ยโส พระบุญฤทธิ์ อภิภูณโณ และ สุขวสา ชิตะปัญญา	50
จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสารปารมิตา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม	56
การเตรียมต้นฉบับเพื่อการเสนอจัดพิมพ์ในวารสารปารมิตา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม	58